

ESPAI DE COMUNICACIÓ EN CATALÀ:

caprici o necessitat

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra

La primera conferència va ser la de Josep Gifreu, professor emèrit de la Universitat Pompeu Fabra, titulada “Espai de comunicació en català: caprici o necessitat”. El ponent començà la seva intervenció amb l'agraïment a l'STEI Intersindical, organitzador de les Jornades i es referí, en primer terme, a l'encert del Manifest que els sindicats de l'àmbit dels Països Catalans (USTEC-STES del Principat, STEPV Intersindical valenciana i STEI Intersindical d'Illes Balears) havien fet públic feia poc. Al manifest es reclama un espai de comunicació en català. Digué que aquesta era una qüestió que havia estat silenciada al llarg dels darrers anys i que havia estat una font de conflictes i de problemes polítics.

El ponent parlà, en un primer apartat, dels **“reptes i les incerteses d'un espai desarticulat”**, i digué que ens trobam ara mateix amb molts elements d'incertesa. Segons Gifreu, estem molt lluny de la norma, d'una llengua de rang mitjà, ja que du-

rant molt de temps hem patit una desarticulació infligida i persistent, a mans dels poders de l'Estat i també del mercat espanyol.

En un segon apartat de la seva conferència, el professor parlà del **“paisatge després d'algunes batalles”** que s'obria davant nostre, i es referí als greus efectes de l'apujada de l'IVA per als productes culturals fins al

21%, o de les tàctiques de terra cremada que havien emprat els governs que estaven en mans del Partit Popular. La pèrdua de la reciprocitat entre TV3 i la Radio televisió valenciana (RTVV) a cada un dels seus territoris n'era una de les proves més evidents.

En aquest aspecte, remarcà que l'Estat espanyol, des de fa molts d'anys, està a favor

d'un estat unitari, monolingüe, que reconeix una sola nacionalitat, amb la preeminència de certes elits i amb una hegemonia total de l'espanyol en els grans mitjans de comunicació, sobretot a la televisió. Això explica, per exemple, la distribució discrecional i arbitrària dels canals de la TDT, la pràctica de l'amiguisme i la negació de la presència del català en les emissions en aquells territo-

ris amb llengua pròpia distinta de l'espanyol.

La lluita per l'hegemonia de la llengua catalana és una lluita irrenunciable. Les polítiques per la llengua s'han de convertir en accions centrals de l'exercici del poder.

El tercer apartat que tractà feia referència a les **“prioritats d'una política coordinada de la llengua”**, i es referí a les darreres dades que havia aportat el darrer Informe CRUSCAT que s'havia presentat recentment, amb llums i ombres pel que fa a l'ús de la llengua catalana. L'estudi havia fet un seguiment constant i sistemàtic a tots els territoris del nostre domini lingüístic, i posava de manifest que es produïa un increment de l'ús de l'espanyol i que el català tenia mancances greus a les xarxes socials i, sobretot, en els mitjans de comunicació. Falta l'estudi de l'ús del català a les xarxes socials per detectar com s'exerceix el poder sobre les llengües avui.

La lluita per l'hegemonia de la llengua catalana és una lluita irrenunciable

Gifreu es mostrà molt taxatiu quan afirmà que “la bellesa de les llengües sense estat és una entelèquia”, i que la veritat dels estats es manifesta a tot arreu, i d'una manera molt evident en l'estatus de la llengua. Comentà, a tall d'exemple, que el Senat francès, recentment, havia enterrat la ratificació de la Carta Europea

de les Llengües regionals, ja que, si es respectava el contingut d'aquesta Carta, “es trencaria la unitat nacional francesa”.

Segons el ponent, davant totes aquestes realitats, el que es requereix és una nova frontera, una política de llengua coordinada, tal com preveu el Tractat d'unió de neerlandesos i francesos. Aquesta política coordinada hauria de contemplar els següents apartats:

- * Una política d'estatus legal i social de la llengua.
- * L'escola i l'ensenyament.
- * La política dels mèdia.
- * La llengua de l'Administració.
- * La llengua de la cultura.
- * La llengua de la vida social i econòmica.

Gifreu es referí també, en un altre apartat de la seva xerrada, a les **“prioritats d'una política coordinada dels mèdia en català”** i denuncià que els grups privats de televisió ignoren el català i la diversitat lingüística en els seus programes, amb una presència permanent d'emissions en espanyol en territoris de llengua catalana. S'està produint, per tant, una ocupació dels mercats de la informació, on la llengua pròpia del territori és la llengua catalana, i per tant cal que s'articulin mesures de coordinació entre els mitjans que emeten en català.

A la darrera part de la seva conferència, el ponent es referí a la “necessitat de la construcció d'un nou espai de comunicació en català”, i titllà de molt oportú el Manifest que havien elaborat els sindicats de l'ensenyament de l'àmbit dels Països Cata-

lans (USTEC-STES, STEPV i STEI), ja que, al seu parer, “aporta un nou valor afegit”. Es demanà, sobretot, quines garanties tenen els joves dels nostres territoris, després de la seva etapa escolar, per a poder viure amb normalitat la seva condició de catalano-parlants.

Parlà del Manifest dels sindicats fet públic el mes d'octubre de 2015 i destacà, per damunt de tot, les tres línies de compromís que havia establert: en primer lloc, l'exigència que els governs garanteixin les emissions en llengua catalana; en segon terme, la necessitat de la col·laboració dels diferents ens públics per fer programes de producció pròpia; i en tercer lloc, l'articulació d'una indústria audiovisual -i de doblatge- forta i competent en la nostra llengua. La reciprocitat de les emissions entre els distints territoris del nostre domini lingüístic seria, com a punt de partida, una primera solució de mínims. Seria necessària també una nova actitud de l'Estat i que tots els governs se sentin responsables d'aquest espai comú.

Gifreu insistí en la necessitat d'aprofitar la conjuntura actual, amb uns governs tant a la Generalitat de Catalunya, com a la Generalitat valenciana i al Govern de les Illes Balears sensibles a la qüestió de la llengua catalana, per a la institució d'un espai de comunicació en català unitari que, a més, fos “polièptic”; això és, segons el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, “que té diversos representats, de diverses espècies”.

El conferenciant acabà la seva intervenció reclamant la creació d'un Consell de l'espai de comunicació en català que es pugui convertir en la

instància central de la reconstrucció d'aquest espai, capaç de donar resposta a les actuals exigències dels ecosistemes comunicatiu, cultural i lingüístic del català que hauria de treballar tots aquests apartats:

- * La presència hegemònica de la llengua catalana.
- * La inclusió de tots els actors i interlocutors de la catalanofonia.
- * L'exigència de qualitat en els béns i serveis de comunicació i cultura.
- * L'articulació de mesures de foment per a afavorir l'accés a tots els mitjans en les millors condicions.
- * La possibilitat de fer sostenible en el ciberespai la creació, la innovació, la producció i la circulació de continguts en català en tots els gèneres.

ara és bon moment per fer tot això. I és ara, no cal que siguem independents per fer-ho

Gifreu va cloure la seva xerrada dient que “ara és bon moment per fer tot això. I és ara, no cal que siguem independents per fer-ho. S'han d'obrir converses. Fer doblatges. Establir models d'acció coordinada davant la comunicació. Aprofitar els recursos. La línia unitària de treball que aquí s'ha exposat no és un caprici, sinó una necessitat de tots els territoris on parlem el català”. ■